

Κώστας Ζωντανός
Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Μακεδονίας
zontanos@uom.gr

Kostas Zontanos
University of Macedonia, Library

Το ελληνικά περιοδικά στο Internet
Creek Electronic Journals

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στα πλαίσια της ενημέρωσης και αναδιαμόρφωσης του δικτυακού τόπου της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (<http://www.lib.uom.gr>) δημιουργήθηκαν νέες ιστοσελίδες για τα ηλεκτρονικά περιοδικά (<http://www.lib.uom.gr/greek/ejournals.html>) τον Αύγουστο του 2002. Στις ιστοσελίδες αυτές κρίθηκε σκόπιμο να περιλαμβάνεται και συλλογή ελληνικών περιοδικών με παρουσία στο διαδίκτυο. Συγκεντρώθηκαν σύνδεσμοι για περισσότερους από επτακόσιους πενήντα (750) τίτλους ελληνικών περιοδικών, καταγράφηκε το είδος και η θεματική τους κάλυψη και περιγράφηκε το περιεχόμενο των ιστοσελίδων τους. Στη συλλογή περιλαμβάνονται ιστοσελίδες με πληροφορίες ή/και περιεχόμενο περιοδικών εκδόσεων που είτε εκδίδονται στην Ελλάδα και την Κύπρο σε οποιαδήποτε γλώσσα είτε εκδίδονται οπουδήποτε σε ελληνική γλώσσα. Επίσης συμπεριλαμβάνονται: τίτλοι με ηλεκτρονική μόνον έκδοση, τίτλοι με έντυπη και ηλεκτρονική έκδοση και τίτλοι με έντυπη μόνον έκδοση και σχετικές πληροφορίες στο διαδίκτυο. Περισσότεροι από τους μισούς τίτλους περιοδικών με παρουσία στο διαδίκτυο δεν περιλαμβάνονται στις γνωστές ελληνικές πύλες πρόσβασης (*in.gr*, *pathfinder*, *robby*, *phantis*) και εντοπίστηκαν αυτοτελώς. Στην εισήγηση αυτή παρουσιάζεται η παραπάνω συλλογή σε αντιδιαστολή με τις ήδη υπάρχουσες συλλογές των ελληνικών πυλών πρόσβασης και επιχειρείται μια πρώτη στατιστική ανάλυση ως προς το είδος, το θεματικό περιεχόμενο, τη γλώσσα, την πληρότητα, τον μορφότυπο των περιεχομένων, την πρόσβαση και την ενημερότητα των ιστοσελίδων των ελληνικών περιοδικών με παρουσία στο διαδίκτυο.

Λέξεις κλειδιά: ελληνικά ηλεκτρονικά περιοδικά, ελληνικοίδηγοί-κατάλογοι του διαδικτύου, κατάλογοι ηλεκτρονικών περιοδικών.

ABSTRACT

In the process of restructuring and updating the University of Macedonia Library's web site (<http://www.lib.uom.gr>) new web pages about electronic journals were created

(<http://www.lib.uom.gr/greek/ejournals.html>) on August 2002. A collection of Greek electronic journals was intended to be included. Links for about 750 web sites of Greek periodicals were collected and their subject coverage and electronic content were described. In this collection all types of electronic journals (full text electronic version of print, electronic only, partial text, indexes or table of contents or just information about print editions) and all kinds of journals (refereed journals, review journals, popular culture magazines, professional/trade journals, official publications and bulletins) issued in Greece and Cyprus in any language or elsewhere in Greek language were included. More than half of these titles were located separately and are not listed in the most known general Greek web directories and portals ([in.gr](http://www.in.gr), pathfinder, robbly, phantis). In this paper the Library's collection of Greek electronic journals is presented and a first statistical analysis in terms of types, kinds, language, formats, subject coverage, formats of full text, access and level of update is attempted.

Keywords: *Greek electronic journals, Greek Internet directories, lists of electronic journals*

Τον Ιούλιο του 2002 η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας αναδιαμόρφωσε τις ιστοσελίδες της για τα ηλεκτρονικά περιοδικά. Δημιουργήθηκε νέος περιεκτικός και ενημερωμένος αλφαβητικός κατάλογος όλων των ηλεκτρονικών περιοδικών στα οποία η Βιβλιοθήκη είχε πρόσβαση είτε ως μέλος της Κοινοπραξίας των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών HEAL-UNK είτε με δικές της μεμονωμένες ή άλλες συνεργατικές συνδρομές. Επίσης συγκεντρώθηκαν ζεύξεις προς ιστοτόπους σχετικούς με την καταγραφή και τη συγκέντρωση στοιχείων για ηλεκτρονικά περιοδικά. Αναζητήθηκαν στους δικτυακούς τόπους άλλων βιβλιοθηκών και στους ελληνικούς οδηγούς-καταλόγους του Internet (forthnet, in.gr, pathfinder, phantis, robbly) έτοιμοι κατάλογοι με ζεύξεις σε ελληνικά περιοδικά. Όπου εντοπίστηκαν τέτοιοι κατάλογοι σε δικτυακούς τόπου βιβλιοθηκών δεν περιλάμβαναν περισσότερους από δέκα τίτλους. Οι ελληνικοί οδηγοί-κατάλογοι του Internet περιείχαν λίστες ελληνικών περιοδικών που απαρτίζονταν από 140-180 τίτλους. Η κατάταξη των τίτλων στις λίστες αυτές ήταν είτε αλφαβητική (phantis) είτε θεματική κάτω από αυτοσχέδιες θεματικές κατηγορίες που δημιουργήθηκαν από τις ανάγκες θεματικής περιγραφής της κάθε συγκεκριμένης συλλογής περιοδικών. Οι λίστες περιλάμβαναν στη συντριπτική τους πλειοψηφία τίτλους περιοδικών ευρείας κυκλοφορίας (magazines) και εκτός από τη ζεύξη στο δικτυακό τόπο του περιοδικού, την προαναφερθείσα θεματική κατηγοριοποίηση και, σε ορισμένες περιπτώσεις, μια υποτυπώδη αξιολόγηση των δικτυακών τόπων των περιοδικών δεν παρείχαν καμιά άλλη πληροφορία/Ένα ποσοστό 10-15% των ζεύξεων δεν λειτουργούσε, ένα άλλο περίπου 10% οδηγούσαν σε δικτυακούς τόπους που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν καλύτερα ως θεματικές πύλες πρόσβασης ευρύτερου ενδιαφέροντος (π.χ. μουσική) παρά ηλεκτρονικά

περιοδικά και ένα μικρότερο ποσοστό οδηγούσε σε υπό κατασκευή ιστοτόπους. Οι ελληνικοί οδηγοί-κατάλογοι του Internet περιελάμβαναν τίτλους περιοδικών χωρίς καμιά διάκριση ως προς:

- Τον τύπο του περιοδικού (ηλεκτρονικές εκδόσεις εντύπων - ηλεκτρονικές μόνον εκδόσεις)
- Το είδος του περιοδικού (περιοδικά ευρείας κυκλοφορίας-ακαδημαϊκά περιοδικά-ενημερωτικά φυλλάδια κλπ.)
- Το ηλεκτρονικό περιεχόμενο (πλήρους κειμένου, μερικού κειμένου, χωρίς κείμενο με πίνακες περιεχομένων και περιλήψεις ή απλώς μόνον γενικές πληροφορίες για το περιοδικό)
- Το μορφότυπο του ηλεκτρονικού περιεχομένου (html, pdf, txt, doc, jpeg κλπ.)
- Τη γλώσσα και τη χώρα έκδοσης (περιοδικά σε ελληνική γλώσσα που εκδίδονται σε οποιαδήποτε χώρα, περιοδικά σε άλλες γλώσσες που εκδίδονται στην Ελλάδα)
- Την κάλυψη (περιοδικά που διατηρούν μόνον το τρέχον τεύχος, περιοδικά που διατηρούν αρχείο και περιοδικά που διαθέτουν απλώς ένα δείγμα τευχών)
- Την κατάσταση (τρέχοντα περιοδικά - περιοδικά που έχουν αναστείλει την έκδοσή τους)
- Την ενημέρωση (δικτυακοί τόποι περιοδικών που ενημερώνονται ή που δεν έχουν καμιά ενημέρωση από τότε που κατασκευάστηκαν)
- Την πρόσβαση (περιοδικά με ελεύθερη ή περιορισμένη πρόσβαση)

Η ανάγκη πληρέστερης καταγραφής και περιγραφής των ελληνικών περιοδικών στο Internet οδήγησε στη δημιουργία μιας βάσης δεδομένων στην οποία καταχωρήθηκαν πληροφορίες για την ταυτότητα κάθε ηλεκτρονικού περιοδικού. Ειδικότερα για την ταυτότητα κάθε περιοδικού, εκτός των προαναφερθέντων κριτηρίων συμπεριλήφθηκαν πληροφορίες σχετικές με τον τίτλο, την URL διεύθυνση, εκδότη, συλλογικό όργανο, συχνότητα, πρώτο διαθέσιμο σε ηλεκτρονική μορφή τεύχος, αριθμός διαθεσίμων τευχών. Οι παραπάνω πληροφορίες εκτός από την καταχώρηση τους σε συγκεκριμένα κωδικοποιημένα πεδία καταχωρήθηκαν σε ένα επιπλέον πεδίο με τη μορφή λεκτικού σχολίου. Επίσης επιχειρήθηκε μια αξιολόγηση του επιπέδου ενημέρωσης και της λειτουργικότητας κάθε ηλεκτρονικής έκδοσης με μια βαθμολογική κλίμακα από το 1 έως το 5. Για τις ηλεκτρονικές εκδόσεις εντύπων περιοδικών καταχωρήθηκε και πληροφορία σχετική με το αν περιλαμβάνονται στο συλλογικό κατάλογο περιοδικών των ακαδημαϊκών και ειδικών βιβλιοθηκών που διαχειρίζεται το ΕΚΤ. Σε δεύτερη φάση η βάση αυτή θα μπορούσε να είναι ελεύθερα προσβάσιμη στο διαδίκτυο και να δημιουργηθούν μηχανισμοί συνεργατικής ενημέρωσης της.

Τον Σεπτέμβριο του 2002 διεξήχθη έρευνα για τον εντοπισμό τίτλων περιοδικών που πιθανόν δεν περιλάμβαναν οι ελληνικοί οδηγοί-κατάλογοι του Internet. Η έρευνα έγινε με τη χρήση ελληνικών και ξένων μηχανών αναζήτησης με καλύτερα αποτελέσματα αυτά της Google παρόλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η συγκεκριμένη μηχανή αναζήτησης με τους ελληνικούς χαρακτήρες (πεζά-κεφαλαία, τονούμενοι χαρακτήρες κλπ.). Ως λέξεις-κλειδιά χρησιμοποιήθηκαν χαρακτηριστικές λέξεις των τίτλων ελληνικών περιοδικών (π.χ. δελτίο(ν), επιθεώρηση (-ις), χρονικά, ημεροδικό(ν), τετράδια) μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με χαρακτηριστικές λέξεις ελληνικών συλλογικών οργάνων (π.χ. εταιρεία, σωματείο, σύλλογος, οργανισμός, κέντρο). Για τον εντοπισμό κάποιων τίτλων περιοδικών, στις ιστοσελίδες των οποίων δεν αναφερόταν καμιά από τις προαναφερθείσες λέξεις τίτλων ή συλλογικών οργάνων, χρησιμοποιήθηκε ως λέξη-κλειδί η λέξη «περιοδικό» με λατινικούς χαρακτήρες «periodiko», γραφή με μεγάλη συχνότητα στις URL διευθύνσεις των ελληνικών περιοδικών (<http://.../periodiko.htm>). Κάποιες εξαιρετικές θεματικές («Σύγχρονη ελληνική ποίηση»¹) ή τοπικές («Ο Σερβιτόρος της Εύβοιας»²) πύλες πρόσβασης συνέβαλαν τόσο ποσοτικά αλλά κυρίως ποιοτικά στη συλλογή δεδομένων.

Η κάλυψη της υπό δημιουργία συλλογής παρέμεινε εξίσου ευρεία με αυτήν των οδηγών-καταλόγων του Internet εφόσον με τη δημιουργία της βάσης δεδομένων προσφερόταν η δυνατότητα εμφάνισης επιλεγμένων τμημάτων της συλλογής με το συνδυασμό πολλαπλών κριτηρίων. Συγκεκριμένος περιορισμός τέθηκε αρχικά μόνον για τον χαρακτηρισμό κάποιου δικτυακού τόπου ως ηλεκτρονικού μόνον περιοδικού: Εκτός από τον αυτοχαρακτηρισμό μιας ηλεκτρονικής έκδοσης ως περιοδικής θα έπρεπε απαραίτητα η έκδοση αυτή να περιλαμβάνει πρωτογενείς πληροφορίες και τουλάχιστον να δηλώνεται η πρόθεση για την ανανέωση ή/και προσθήκη νέων πληροφοριών σε τακτά ή μη τακτά χρονικά διαστήματα. Στη βάση δεδομένων περιλήφθηκαν επιπλέον κάποιοι ελάχιστοι (συνολικά δέκα) ξενόγλωσσοι τίτλοι που είτε εκδίδονται στην Κύπρο είτε, παρόλο που δεν εκδίδονται στην Ελλάδα, σχετίζονται άμεσα με αυτήν είτε θεματικά (π.χ. *Journal of Modern Greek Studies*) είτε με βάση την καταγωγή των μελών των υπεύθυνων συλλογικών οργάνων (π.χ. *Hellenic-Medical Journal*). Δεν περιλήφθηκαν δικτυακοί τόποι που προανήγγειλαν την έκδοση ηλεκτρονικών περιοδικών, ιστοσελίδες υπό κατασκευή, πρακτικά συνεδρίων, ημερήσιες εφημερίδες, τα φύλλα της εφημερίδας της κυβερνήσεως και μαθητικές περιοδικές εκδόσεις. Δεν καταβλήθηκε προσπάθεια για τον εντοπισμό ένθετων περιοδικών εκδόσεων σε άλλες περιοδικές εκδόσεις ή ημερήσιες εφημερίδες παρόλο που αυτό το είδος των εκδόσεων δεν αποκλείστηκε εξ αρχής από τη βάση δεδομένων.

Όπως φαίνεται στους παρακάτω πίνακες 1 -5 εκτός από τους 206 τίτλους (αφαιρώντας τις αλληλοεπικαλύψεις και τις ανενεργές ζεύξεις) που ήταν καταχωρημένοι στους ελλη-

νικούς οδηγούς-καταλόγους του Internet, εντοπίστηκαν 549 επιπρόσθετοι τίτλοι ανεβάζοντας το σύνολο στη βάση στους 755. Η νέα βάση δεδομένων περιλαμβάνει σχεδόν τετραπλάσιο αριθμό τίτλων ελληνικών περιοδικών με παρουσία στο διαδίκτυο από οποιαδήποτε άλλη προγενέστερη καταγραφή.

Περίπου το 90% των τίτλων είναι ελληνόγλωσσοι ενώ οι υπόλοιποι είναι τίτλοι είτε στην ελληνική και κάποια άλλη γλώσσα (κυρίως αγγλικά) είτε αποκλειστικά ξενόγλωσσοι (αγγλικά). Η αναλογία ξενόγλωσσων τίτλων στους επιπρόσθετους τίτλους (63/549) υπερδιπλασιάστηκε σε σχέση με την αντίστοιχη αναλογία (10/206) των καταγεγραμμένων στους ελληνικού οδηγούς-καταλόγους του Internet τίτλων. Αυτό οφείλεται στο αυξημένο ποσοστό ελληνικών επιστημονικών περιοδικών που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων (όπως θα φανεί και παρακάτω) οι οποίοι συχνά εκδίδονται είτε στην αγγλική γλώσσα είτε και στις δύο (ελληνικά-αγγλικά) γλώσσες.

Πίνακας 1 (Γλώσσα)

Γλώσσα περιοδικών	Τίτλοι στους ελληνικούς οδηγούς-καταλόγους	Επιπρόσθετοι τίτλοι	Σύνολο τίτλων στη βάση δεδομένων
Ελληνόγλωσσα	196	486	682 (90,33%)
Διγλώσσα / Πολυγλώσσα	5	25	30 (3,97%)
Ξενόγλωσσα	5	38	43 (5,70%)
Σύνολο	206 (27,28%)	549 (72,72%)	755 (100%)

Το 95% των τίτλων που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων εκδίδονται στην Ελλάδα (πίνακας 2). Οι τίτλοι που περιλαμβάνονται στις λίστες των οδηγών-καταλόγων εκδίδονται σχεδόν αποκλειστικά στην Ελλάδα (ποσοστό 99%) ενώ στους νέους τίτλους που προστέθηκαν στη βάση δεδομένων το ποσοστό μειώθηκε στο 93%. Αυτό οφείλεται κυρίως επειδή προστέθηκαν τίτλοι περιοδικών από την Κύπρο και περιοδικές εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ελληνική γλώσσα.

Πίνακας 2 (Χώρα έκδοσης)			
Γλώσσα περιοδικών	Τίτλοι στους ελληνικούς οδηγούς-καταλόγους	Επιπρόσθετοι τίτλοι	Σύνολο τίτλων στη βάση δεδομένων
Ελλάδα	203	513	716 (94,83%)
Κυπρός	0	11	11 (1,46%)
ΗΠΑ	2	7	9 (1,19%)
Λουξεμβούργο	0	8	8 (1,06%)
Άλλη	1	10	11 (1,46%)
Σύνολο	206 (27,28%)	549 (72,72%)	755 (100%)

Οι ηλεκτρονικές εκδοχές εντύπων περιοδικών («ηλεκτρονικές εκδόσεις εντύπων περιοδικών») είναι κατά τεκμήριο εγκυρότερες των αποκλειστικά ηλεκτρονικών περιοδικών εκδόσεων («ηλεκτρονικά μόνον περιοδικά»³). Υπάρχουν «ηλεκτρονικά μόνον περιοδικά» που συντάσσονται από ένα και μόνον άτομο ικανό να χρησιμοποιεί τις νέες τεχνολογίες πληροφόρησης, ή που το σύνολο της ύλης τους υπολείπεται της ύλης ενός τεύχους ενός αντίστοιχου εντύπου περιοδικού. Το 90% των νέων τίτλων που προστέθηκαν στη βάση δεδομένων αφορά ηλεκτρονικές εκδόσεις εντύπων περιοδικών ενώ στις λίστες των ελληνικών οδηγών-καταλόγων του Internet το αντίστοιχο ποσοστό είναι 81 % (πίνακας 3). Στο σύνολο των τίτλων στη βάση δεδομένων το 87% αφορά ηλεκτρονικές εκδόσεις εντύπων περιοδικών και μόνον το 13% ηλεκτρονικά μόνον περιοδικά. Αυτό πέραν των άλλων οφείλεται και στην ανθεκτικότητα που επιδεικνύουν οι έντυπες εκδόσεις ακόμα και σε χώρες με πολύ υψηλότερα ποσοστά χρηστών του διαδικτύου από αυτά της Ελλάδας.

Πίνακας 3 (Τύπος ηλεκτρονικών εκδόσεων)			
	Τίτλοι στους ελληνικούς οδηγούς-καταλόγους	Επιπρόσθετοι τίτλοι	Σύνολο τίτλων στη βάση δεδομένων
Ηλεκτρονικές εκδόσεις εντύπων	166	494	660 (67,42%)
Ηλεκτρονικές μόνον εκδόσεις	40	55	95 (12,53%)
Σύνολο	206 (27,28%)	549 (72,72%)	755 (100%)

Περισσότεροι από τους μισούς τίτλους στη βάση δεδομένων (56%) είναι τίτλοι περιοδικών ευρείας κυκλοφορίας (magazines) (πίνακας 4). Το ποσοστό βέβαια αυτό θα έπεφτε λίγο στο 53% αν δεν λαμβάναμε υπόψη τα «ηλεκτρονικά μόνον περιοδικά» τα οποία στη συντριπτική τους πλειοψηφία (73%) αποτελούνται από περιοδικά ευρείας κυκλοφορίας και μόνο σε ένα ποσοστό 13% αφορούν ακαδημαϊκά περιοδικά. Αν εξαιρέσουμε τις εφημερίδες (ποσοστό 4% περίπου), ένα ποσοστό περίπου 40% των τίτλων αφορά είδη περιοδικών που συνήθως αποτελούν το βασικό πυρήνα της συλλογής περιοδικών μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι τα περιοδικά ευρείας κυκλοφορίας εξαιρούνται στο σύνολο τους από τη συλλογή των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Πράγμα το οποίο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το ένα τρίτο των περιοδικών ευρείας κυκλοφορίας της βάσης δεδομένων εντοπίστηκε στο συλλογικό κατάλογο περιοδικών των ελληνικών ακαδημαϊκών και ειδικών βιβλιοθηκών. Πάνω από ένα τέταρτο του συνόλου των τίτλων αφορά ακαδημαϊκά περιοδικά (journals) (το 38% των οποίων -73 τίτλοι- αποτελούν επιστημονικά περιοδικά με διαδικασία κρίσης των άρθρων). Περισσότερο από το 11% των τίτλων είναι ενημερωτικά φυλλάδια (newsletters) (εκ των οποίων 30% -25 τίτλοι- αφορά εκδόσεις επιστημονικών εταιρειών στις οποίες δημοσιεύονται πρωτότυπες εργασίες). Τέλος ένα ποσοστό που πλησιάζει το 4% περιλαμβάνει στατιστικές, βιβλιογραφικές και κυβερνητικές περιοδικές εκδόσεις καθώς και εκδόσεις που κωδικοποιούν τη νομοθεσία σε κάποιο συγκεκριμένο τομέα του δικαίου. Οι λίστες των ελληνικών οδηγών-καταλόγων του Internet απαρτίζονται σχεδόν αποκλειστικά (89%) από περιοδικά ευρείας κυκλοφορίας. Το ποσοστό των ακαδημαϊκών περιοδικών που περιλαμβάνονται σε αυτές μόλις πλησιάζει το 6%. Αντίθετα οι νέοι τίτλοι που εντοπίστηκαν και προστέθηκαν στη βάση δεδομένων αφορούν κατά το ένα τρίτο ακαδημαϊκά περιοδικά ενώ το ποσοστό των περιοδικών ευρείας κυκλοφορίας μειώνεται στο 43%.

Πίνακας 4 (Είδος περιοδικών)			
Είδος περιοδικών	Τίτλοι στους ελληνικούς οδηγούς-καταλόγους	Επιπρόσθετοι τίτλοι	Σύνολο τίτλων στη βάση δεδομένων
Ελλάδα	203	513	716 (94,83%)
Περιοδικά ευρείας κυκλοφορίας (magazines)	183	236	419 (55,50%)
Ακαδημαϊκά περιοδικά (journals)	12 (4 refereed)	181 (69 refereed)	193 (73 refereed) (25,36%) (9,67%)
Ενημερωτικά φυλλάδια (newsletters)	5	82	87 (11,52%)
Εφημερίδες (newspapers)	3	25	28 (3,71%)
Άλλα (στατιστικές, βιβλιογραφικές, επίσημες κλπ. εκδόσεις)	3	25	28 (3,71%)
Σύνολο	206 (27,28%)	549 (72,72%)	755 (100%)

Εάν εξαιρέσουμε τους 95 τίτλους των αποκλειστικά ηλεκτρονικών περιοδικών, σε σύνολο 660 ηλεκτρονικών εκδόσεων εντύπων περιοδικών ποσοστό 42% (279 τίτλοι) περιλαμβάνονται στο συλλογικό κατάλογο περιοδικών (πίνακας 5). Αν στον παραπάνω αριθμό προστεθούν τίτλοι ακαδημαϊκών περιοδικών και ενημερωτικών φυλλαδίων επιστημονικών εταιρειών οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στο συλλογικό κατάλογο, ένα ποσοστό 75% του συνολικού αριθμού των τίτλων της βάσης δεδομένων θα μπορούσε να θεωρηθεί «κατάλληλο» για τη συλλογή μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης. Ένα ποσοστό 36% των καταχωρημένων στους ελληνικούς οδηγούς-καταλόγους του Internet τίτλων εντοπίστηκαν στο συλλογικό κατάλογο περιοδικών. Το αντίστοιχο ποσοστό στους νέους τίτλους που προστέθηκαν στη βάση δεδομένων ανέρχεται στο 45%.

Πίνακας 5
(Περιοδικά που περιλαμβάνονται στο Συλλογικό Κατάλογο Περιοδικών)

	Τίτλοι ηλεκτρονικών εκδόσεων εντύπων στους ελληνικούς οδηγούς-καταλόγους	Επιπρόσθετοι τίτλοι ηλεκτρονικών εκδόσεων εντύπων περιοδικών	Σύνολο τίτλων ηλεκτρονικών εκδόσεων εντύπων στη βάση δεδομένων
Ελλάδα	203	513	716 (94,83%)
Περιλαμβάνονται στο ΣΚΠ (ΕΚΤ)	59	220	279 (42,27%)
Δεν περιλαμβάνονται στο ΣΚΠ (ΕΚΤ)	107	274	381 (57,73%)
Σύνολο	66 (25,15%)	494 (67,83%)	660 (100%)

Στον πίνακα 6 παρουσιάζεται αναλυτικά η θεματική κάλυψη των περιοδικών της βάσης δεδομένων. Το μεγαλύτερο ποσοστό (13%) του συνόλου των περιοδικών αφορά θέματα υγείας και επιστημών της υγείας. Το ποσοστό αυτό πλησιάζει το 35% αν περιοριστούμε στα ακαδημαϊκά περιοδικά και ξεπερνάει το 50% των επιστημονικών περιοδικών με διαδικασία αξιολόγησης των άρθρων (refereed). Εάν επιχειρούνταν μια πρόχειρη ομαδοποίηση των θεματικών όρων που χρησιμοποιήθηκαν σε ευρύτερες θεματικές κατηγορίες, τις επιστήμες υγείας θα ακολουθούσαν οι κοινωνικές επιστήμες κατόπιν οι ανθρωπιστικές, η τεχνολογία, τα ψυχαγωγικά-γενικού ενδιαφέροντος και τέλος οι θετικές επιστήμες. Τα ευρήματα αυτά (με εξαίρεση τις θετικές επιστήμες που υπολείπονται στη βάση δεδομένων) είναι σε αντιστοιχία με τα ευρήματα για τη θεματική κάλυψη άλλων διεθνών καταλόγων ξενόγλωσσων ηλεκτρονικών περιοδικών.⁴ Αξιοσημείωτη είναι η τελείως διαφορετική θεματική κατανομή των περιοδικών των ελληνικών οδηγών-καταλόγων του Internet όπου κυριαρχούν τα περιοδικά ποικίλης ύλης με 18% και τα περιοδικά για θέματα υγείας μόλις ξεπερνούν το 2%.

Πίνακας 6 (Θεματική κάλυψη)

Θεματική κάλυψη	Αρ. Τίτλων	%
Υγεία - Ιατρική	95	12,58
Επιστήμες και Τεχνολογία	72	10,92
Οικονομία - Επιχειρήσεις	77	10,20
Πολιτολογία	60	7,98
Κοινωνία και Πολιτική	53	7,02
Παιδεία	47	6,20
Περιφερειακή ανάπτυξη, Τοπικά	35	4,64
Πολιτισμικά	35	4,56
Θρησκεία, Μεταφυσική, Μυστικισμός	28	3,71
Περιβάλλον, Οικολογία, Ταξίδια, Γεωγραφία	23	3,05
Πολιτισμικά	20	2,63
Δίκαιο, Νομική	15	1,99
Πολιτισμικά	15	1,99
Γεωργία, Κτηνοτροφία, Αλιεία	14	1,85
Πολιτισμικά	14	1,85
Αυτοκίνητο-Μοτοσυκλέτα	13	1,72
Πολιτισμικά	13	1,72
Ηχος, Εικόνα - Τηλεοπτικοί κώδικες	12	1,59
Πολιτισμικά	12	1,59
Θάλασσα, Ναυτιλία	11	1,46
Πολιτισμικά	11	1,46
Επιστημονική φαντασία	10	1,32
Πολιτισμικά	10	1,32
Εργασία, Κοινωνική ασφάλιση, Συνδικαλισμός	9	1,19
Πολιτισμικά	8	1,06
Κοινωνικές επιστήμες	8	1,06
Πολιτισμικά	7	0,93
Γραφικές Τέχνες	5	0,66
Πολιτισμικά	3	0,40
Κόμικς	3	0,40
Σύνολο	755	100,00

Συνοψίζοντας, οι τίτλοι που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων υπερτερούν κατά πολύ αριθμητικά, έχουν περισσότερο διεθνή χαρακτήρα, μεγαλύτερη έμφαση στις επιστημονικές εκδόσεις και διαφορετική θεματική κατανομή σε σύγκριση με τα περιοδικά των ελληνικών οδηγών-καταλόγων του Internet.

Ένα ποσοστό 45% (339 τίτλοι) του συνόλου των περιοδικών της βάσης αποτελείται από «περιοδικά πλήρους κειμένου» (πίνακας 7), περιοδικά δηλ. που δημοσιεύουν σε ηλεκτρονική μορφή το πλήρες κείμενο όλων των άρθρων τους. Ποσοστό 23% (171 τίτλοι) είναι τίτλοι «περιοδικών μερικού κειμένου», περιοδικών δηλ. που δημοσιεύουν το πλήρες κείμενο επιλεγμένων άρθρων. Τέλος ποσοστό 32% (245 τίτλοι) αποτελείται από «περιοδικά χωρίς κείμενο», περιοδικά δηλ. που δεν δημοσιεύουν το πλήρες κείμενο κανενός άρθρου και απλώς διαθέτουν ηλεκτρονικά τους πίνακες περιεχομένων τους, περιλήψεις ή αποσπάσματα των άρθρων τους ή μόνον γενικές πληροφορίες για την έκδοση τους. Το 68% των περιοδικών περιλαμβάνει το πλήρες κείμενο είτε του συνόλου των άρθρων τους είτε μερικών επιλεγμένων άρθρων. Τα τρία τέταρτα (185 τίτλοι) των «περιοδικών χωρίς κείμενο» διαθέτουν πίνακες περιεχομένων εκ των οποίων το 26% (49 τίτλοι) διαθέτει επιπλέον περιλήψεις ή αποσπάσματα των άρθρων. Το υψηλότερο ποσοστό περιοδικών χωρίς κείμενο το συναντούμε στα περιοδικά ευρείας κυκλοφορίας (163/419, ποσοστό 39%) και ακολουθούν τα ακαδημαϊκά περιοδικά με αναλογίας τίτλων χωρίς κείμενο 71/193, ποσοστό 37%. Στα ενημερωτικά φυλλάδια, στις εφημερίδες και στις άλλες περιοδικές εκδόσεις τα ποσοστά τίτλων χωρίς κείμενο είναι ιδιαίτερα χαμηλά και κυμαίνονται από 4 έως 11%. Γεγονός που ερμηνεύεται εύκολα εξαιτίας του μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και του χαμηλού κόστους παραγωγής αυτού του είδους των εκδόσεων.

Πίνακας 7 (Ηλεκτρονικό περιεχόμενο – Σύνολο - Αρ. τίτλων)

Ηλεκτρονικά περιοδικά (σύνολο)	Πλήρες κείμενο (αρ. τίτλων)	Μερικό κείμενο (αρ. τίτλων)	Χωρίς κείμενο (αρ. τίτλων)	Σύνολο (αρ. τίτλων)
Περιοδικά ευρείας κύκλοφορίας (magazines)	149	107	163	419
Ακαδημαϊκά περιοδικά (journals)	70 (27 refereed)	52 (2 refereed)	71 (44 refereed)	193 (73 refereed)
Ενημερωτικά φυλλάδια (newsletters)	75 (20 με πρωτότυπες δημοσιεύσεις)	5 (1 με πρωτότυπες δημοσιεύσεις)	7 (4 με πρωτότυπες δημοσιεύσεις)	87 (25 με πρωτότυπες δημοσιεύσεις)
Εφημερίδες (newspapers)	20	7	1	28
Άλλα (στατιστικές, βιβλιογραφικές, επίσημες κλπ. εκδόσεις)	25	0	3	28
Σύνολο	339 (44,90%)	171 (22,65%)	245 (32,45%)	755 (100%)

Εάν αφαιρούσαμε τα «ηλεκτρονικά μόνον περιοδικά» που από τη φύση τους είναι περιοδικά πλήρους κειμένου η εικόνα θα διαμορφωνόταν ως εξής (πίνακας 8): περιοδικά πλήρους κειμένου 244 τίτλοι (37%), περιοδικά μερικού κειμένου 171 τίτλοι (26%), περιοδικά χωρίς κείμενο 245 τίτλοι (37%).

Πίνακας 8 (Ηλεκτρονικό περιεχόμενο – Ηλεκτρονικές εκδόσεις εντύπων περιοδικών-Αρ. τίτλων)				
Ηλεκτρονικά περιοδικά (σύνολο)	Πλήρες κείμενο (αρ. τίτλων)	Μερικό κείμενο (αρ. τίτλων)	Χωρίς κείμενο (αρ. τίτλων)	Σύνολο (αρ. τίτλων)
Περιοδικά ευρείας κυκλοφορίας (magazines)	80	107	163	350 (53,03%)
Ακαδημαϊκά περιοδικά (journals)	58 (23 refereed)	52 (2 refereed)	71 (44 refereed)	181 (69) (27,42%) (10,45%)
Ενημερωτικά φυλλάδια (newsletters)	62 (18 με πρωτότυπες δημοσιεύσεις)	5 (1 με πρωτότυπες δημοσιεύσεις)	7 (4 με πρωτότυπες δημοσιεύσεις)	74 (11,21%) (23)
Εφημερίδες (newspapers)	19	7	1	27 (4,09%)
Άλλα (στατιστικές, βιβλιογραφικές, επίσημες κλπ. εκδόσεις)	25	0	3	28 (4,25%)
Σύνολο	244 (36,97%)	171 (25,91%)	245 (37,12%)	660 (100%)

Αναλύοντας τα δεδομένα μέχρι τώρα σε αριθμούς τίτλων δεν μας επιτρέπεται να σχηματίσουμε σαφή εικόνα για το πραγματικό ηλεκτρονικό περιεχόμενο των ελληνικών περιοδικών στο Internet. Η μορφή του ηλεκτρονικού περιεχομένου είναι ένας σημαντικός παράγοντας για την αξιολόγηση της ευχρηστίας και της λειτουργικότητας μιας ηλεκτρονικής έκδοσης. Ο μορφότυπος pdf δεν έχει κυριαρχήσει ακόμα στις ελληνικές ηλεκτρονικές περιοδικές εκδόσεις. Μόλις 22% του συνόλου των τίτλων που παρέχουν πλήρες κείμενο είναι στον μορφότυπο της Adobe Acrobat, ένα 10% των τίτλων παρέχουν κείμενο σε μορφή εικόνας (jpeg) ενώ κυρίαρχος είναι ο μορφότυπος html. Η έκταση του ηλεκτρονικού περιεχομένου θα μπορούσε να υπολογιστεί σε συνάρτηση με την ύπαρξη αρχείων παλαιότερων τευχών ή δημοσιευμένων άρθρων και του μεγέθους των περιοδικών αυτών. Το 82% των περιοδικών (616 τίτλοι) διατηρούν αρχείο παλαιότερων τευχών ή άρθρων, 10% (76 τίτλοι) διαθέτουν μόνον το τρέχον τεύχος και 6% (44 τίτλοι) διαθέτουν δείγμα ενός ή περισσότερων τευχών. Ένας δείκτης που χρησιμοποιήθηκε για τη μέτρηση της έκτασης του ηλεκτρονικού περιεχομένου των περιοδικών είναι ο αριθμός των ηλεκτρονικά διαθέσιμων τευχών. Ο δείκτης αυτός χρησιμοποιήθηκε μόνο για τις ηλε-

κτρονικές εκδόσεις εντύπων περιοδικών επειδή στις αποκλειστικά ηλεκτρονικές εκδόσεις δεν έχει πάντα εφαρμογή. Στο διαδίκτυο διατίθενται πληροφορίες για 10.805 τεύχη ελληνικών εντύπων περιοδικών εκ των οποίων το 3 8% (4089 τεύχη) αφορά περιοδικά πλήρους κειμένου, το 29% (3123 τεύχη) περιοδικά μερικού κειμένου και 33% (3593 τεύχη) περιοδικά χωρίς κείμενο (πίνακας 9). Οι αριθμοί αυτοί δεν αλλοιώνουν ποσοτικά την εικόνα που σχηματίστηκε και από τον πίνακα 8 με βάση τον αριθμό τίτλων, βελτιώνουν μάλιστα λίγο το ποσοστό των περιοδικών πλήρους κειμένου και μειώνουν αντίστοιχα αυτό των περιοδικών χωρίς κείμενο. Παρατηρούνται όμως σημαντικές ποιοτικές μεταβολές. Το ποσοστό των περιοδικών ευρείας κυκλοφορίας σε σύνολο τευχών ανέρχεται σε 64% ενώ σε σύνολο τίτλων ήταν 53% και το ποσοστό των ακαδημαϊκών περιοδικών σε σύνολο τευχών μειώνεται στο ποσοστό των 20% σε σχέση με το 27% σε σύνολο τίτλων. Επίσης η αναλογία των τευχών χωρίς κείμενο των επιστημονικών περιοδικών με διαδικασία κρίσης των άρθρων αυξάνεται σε 446/634, ποσοστό 70% από 44/69, ποσοστό 64% που ήταν σε επίπεδο αριθμού τίτλων.

Πίνακας 9 (Ηλεκτρονικό περιεχόμενο – Ηλεκτρονικές εκδόσεις εντύπων περιοδικών-Αρ. τευχών)				
Ηλεκτρονικές εκδόσεις εντύπων	Πλήρες κείμενο (αρ. τευχών)	Μερικό κείμενο (αρ. τευχών)	Χωρίς κείμενο (αρ. τευχών)	Σύνολο (αρ. τευχών)
Περιοδικά ευρείας κυκλοφορίας (magazines)	758	2431	2695	6884 (63,71%)
Ακαδημαϊκά περιοδικά (Journals)	712 (180 refereed)	592 (8 refereed)	832 (446 refereed)	2136 (19,77%) (5,87%)
Ενημερωτικά φυλλάδια (newsletters)	934 (138 με πρωτότυπες δημοσιεύσεις)	40 (3 με πρωτότυπες δημοσιεύσεις)	50 (28 με πρωτότυπες δημοσιεύσεις)	1024 (9,48%) (169)
Εφημερίδες (newspapers)	301	60	3	364 (3,37%)
Άλλα (στατιστικές βιβλιογραφικές επίσημες κλπ. εκδόσεις)	384	0	13	397 (3,67%)
Σύνολο	4089 (37,84%)	3123 (28,90%)	3593 (33,26%)	10805 (100%)

Μια άλλη σημαντική παράμετρος για τη δυναμική ανάπτυξης του ηλεκτρονικού περιεχομένου των ελληνικών περιοδικών που μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως κριτήριο αξιολόγησης της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας των ελληνικών ηλεκτρονικών εκδόσεων είναι το επίπεδο ενημέρωσης τους. Στο σύνολο των τίτλων μόνο το 51% έχει ικανοποιητική ενημέρωση, το 7% μέτρια ενημέρωση, το 26% μη ικανοποιητική και το 16% άγνωστη ή μη εφαρμόσιμη (π.χ. περιοδικά με δείγμα τευχών) (πίνακας 10). Όπως είναι φυσικό στις αποκλειστικά ηλεκτρονικές εκδόσεις έχουμε πολύ υψηλότερο ποσοστό ικανοποιητικής ενημέρωσης (68%) σε σύγκριση με τις ηλεκτρονικές εκδόσεις εντύπων περιοδικών (48%), παρόλο που σε απόλυτους αριθμούς το ποσοστό αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί επίσης αρκετά χαμηλό.

Πίνακας 10 (Επίπεδο ενημέρωσης)			
Επίπεδο ενημέρωσης	Ηλεκτρονικές μόνον εκδόσεις (αρ. τίτλων)	Ηλεκτρονικές εκδόσεις εντύπων (αρ. τίτλων)	Σύνολο (αρ. τίτλων)
Ικανοποιητικό	65	319	384 (50,86%)
Μέτρια	7	19	26 (3,42%)
Μη ικανοποιητικό	12	185	197 (26,09%)
Άγνωστο/ΔΕ	17	108	125 (16,43%)
Σύνολο	95	660	755 (100%)

Εάν εξετάσουμε το επίπεδο ενημέρωσης ανά είδος περιοδικού θα παρατηρήσουμε ότι το χαμηλότερο ποσοστό ικανοποιητικής ενημέρωσης έχουν τα ακαδημαϊκά περιοδικά 72/193, ποσοστό 37% έναντι του αντίστοιχου συνολικού 51% (πίνακας 11). Το χαμηλό αυτό ποσοστό πέφτει στο 34% (25/73) για τα επιστημονικά περιοδικά με διαδικασία κρίσης των άρθρων τους. Συνολικά λοιπόν παρατηρείται ένα χαμηλό επίπεδο ενημέρωσης το οποίο είναι ακόμα χαμηλότερο στα ακαδημαϊκά περιοδικά.

Πίνακας 11 (Επίπεδο ενημέρωσης ανά είδος περιοδικού)						
Επίπεδο ενημέρωσης	Περιοδικά ευρείας κυκλοφορίας (magazines)	Ακαδημαϊκά περιοδικά (journals)	Ενημερωτικά φυλλάδια newsletters	Εφημερίδες (news-papers)	Άλλα (στατιστικές, βιβλιογραφικές, επίσημες κ.λπ. εκδόσεις)	Σύνολο (αρ. τίτλων)
Ίκανοποιητικό	219	72 (25 refereed)	51	18	24	384 (50,86%)
Μέτριο	30	16 (7 refereed)	4	2	53	1 (7,02%)
Μη ικανοποιητικό	95	74 (30 refereed)	22	5	1	197 (26,09%)
Άγνωστο / ΔΕ	75	31 (11 refereed)	10	3	2	121 (16,03%)
Σύνολο	419	193 (73 refereed)	87	28	28	755 (100%)

Το χαμηλό επίπεδο ενημέρωσης των ελληνικών ακαδημαϊκών ηλεκτρονικών εκδόσεων, αλλά και των ηλεκτρονικών περιοδικών ευρείας κυκλοφορίας, θα μπορούσε να ερμηνευθεί σε συνάρτηση με το κόστος παραγωγής τους και τα έσοδα τους από τις ηλεκτρονικές εκδόσεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 98,5% του συνόλου των περιοδικών της βάσης διατίθεται με ελεύθερη δωρεάν πρόσβαση και μόνο το 1,5% παρέχει ελεγχόμενη πρόσβαση σε συνδρομητές. Τέτοια υψηλά ποσοστά δωρεάν διάθεσης ηλεκτρονικών περιοδικών παρατηρήθηκαν και στις ΗΠΑ μόνο σε πρώιμα στάδια ανάπτυξης του είδους αυτού των ηλεκτρονικών εκδόσεων (1994-1995).⁵

Πίνακας 12 (Πρόσβαση)			
Πρόσβαση	Ηλεκτρονικές μόνον εκδόσεις (αρ. τίτλων)	Ηλεκτρονικές εκδόσεις εντύπων (αρ. τίτλων)	Σύνολο (αρ. τίτλων)
Ελεύθερη	94	649	743 (98,41%)
Περιορισμένη		12	12 (1,59%)
Σύνολο	94	660	755 (100%)

Παρατηρήθηκε ότι τη διετία 1999-2000 δημιουργήθηκε ο μεγαλύτερος αριθμός δικτυακών τόπων των ελληνικών περιοδικών. Από το 2001 και μετά παρατηρείται μια κάμψη στη δημιουργία νέων δικτυακών τόπων και μια αδυναμία συντήρησης και ενημέρωσης ενός μεγάλου ποσοστού από τους ήδη υπάρχοντες παρόλο που αν κρίνουμε από τη διεθνή εμπειρία η γενική τάση για αύξηση του αριθμού των ηλεκτρονικών περιοδικών δεν μπορεί να αναστραφεί. Την ίδια διετία εμπορικοί εκδοτικοί οίκοι ελληνικών περιοδικών (π.χ. Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκη, Πήγασος), αναμένοντας κέρδη από την προσδοκώμενη άνθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου, επένδυσαν σημαντικά κεφάλαια -που από πολλούς χαρακτηρίστηκαν υπερβολικά- για την προβολή τους στο διαδίκτυο και την ηλεκτρονική έκδοση περιοδικών τους. Οι προσδοκίες αυτές διαψεύστηκαν (όχι μόνον στην Ελλάδα που έχει το χαμηλότερο ποσοστό χρηστών του διαδικτύου στο σύνολο του πληθυσμού της αλλά και σε διεθνές επίπεδο) και το 2001 όλες σχεδόν οι ελληνικές εμπορικές εταιρείες έκδοσης περιοδικών παρουσίασαν σημαντικές απώλειες κερδών.⁶

Όσο χαμηλότερο και αν είναι το κόστος των ηλεκτρονικών εκδόσεων, σε σχέση με αυτό των εντύπων, υπάρχει ένα κόστος και το κόστος αυτό θα πρέπει να βρεθεί ένας τρόπος για να καλυφθεί.⁷ Ειδικότερα για τα ακαδημαϊκά ηλεκτρονικά περιοδικά (εκτός ίσως από τα περιοδικά των επιστημών υγείας) είναι πολύ δύσκολο να εξασφαλισθούν εναλλακτικοί τρόποι χρηματοδότησης, όπως π.χ. διαφημίσεις ή χορηγίες, και εκ των πραγμάτων οι συνδρομές είναι το μόνο έσοδο που μπορεί να καλύψει το κόστος παραγωγής τους. Οι ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες θα πρέπει να λάβουν πρωτοβουλίες για την πρόωθηση και την ενίσχυση της ηλεκτρονικής έκδοσης του περιορισμένου αριθμού ελληνικών επιστημονικών περιοδικών με όρους που θα εξασφαλίζουν την απρόσκοπτη διάθεσή τους στην ακαδημαϊκή κοινότητα αλλά και τη βιωσιμότητά τους. Άλλωστε υπάρχουν ήδη πολλά παραδείγματα από άλλες χώρες, όπως π.χ. στο Ηνωμένο Βασίλειο όπου τα Συμβούλια χρηματοδότησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης εγγυήθηκαν σε εθνικό επίπεδο μέρος των υφισταμένων εσόδων των εκδοτών από τις συνδρομές περιοδικών με αντάλλαγμα τη συνδυασμένη διάθεση έντυπων και ηλεκτρονικών εκδόσεων με ευνοϊκούς όρους στις βρετανικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες.

Όσο και αν αρχικά φαίνεται εντυπωσιακός ο αριθμός των ελληνικών περιοδικών που εντοπίστηκαν στο διαδίκτυο και καταχωρήθηκαν στη βάση δεδομένων που περιγράφεται σε αυτήν την εισήγηση, το βέβαιο είναι ότι δεν είναι εξαντλητικός. Άλλωστε οι δυσκολίες εντοπισμού των ηλεκτρονικών περιοδικών εκδόσεων έχει καταφανεί και σε άλλες πολύ εγκυρότερες προσπάθειες βιβλιογραφικής καταγραφής τους. Το 1995 σε μια έρευνα για την καταγραφή επιστημονικών ηλεκτρονικών περιοδικών στους τομείς των θετικών επιστημών, τεχνολογίας και ιατρικής (SMT) το 50% των τίτλων που εντοπίστη-

καν δεν περιλαμβάνονταν στον *ARL Directory of Electronic Journals, Newsletters and Academic Discussion Lists*.” Η αστάθεια, το ευμετάβλητο των ηλεκτρονικών εκδόσεων επιτείνεται στο ελληνικό διαδίκτυο που βρίσκεται στα αρχικά στάδια ανάπτυξης του και καθιστά εφήμερη οποιαδήποτε προσπάθεια βιβλιογραφικής καταγραφής τους αν δεν υπάρχει συνεχής ενημέρωση και παρακολούθηση. Η βάση δεδομένων για τις ηλεκτρονικές εκδόσεις των ελληνικών περιοδικών που έχει δημιουργηθεί μπορεί να αποκτήσει κάποια μακροπρόθεσμη χρησιμότητα μόνο αν αναληφθεί από τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες κάποια πρωτοβουλία για συνεργατική έκδοση, ενημέρωση και συντήρηση της.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

1. Χρήστος Ε. Δημάκης, *Σύγχρονη ελληνική ποίηση*. 2 Νοεμ. 2002. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών. Τομέας Τηλεπικοινωνιών. 5 Νοεμ. 2002 <<http://genesis.ee.auth.gr/dimakis/poetry.html>>.
2. Σερβιτόρος της Εύβοιας. 5 Νοεμ. 2002. < <http://www.servitoros.gr/>>
3. Jean-Claude Guedon. "Why are Electronic Publications Difficult to Classify? The Orthogonality of Print and Digital Media" 1994 <<ftp://www.arl.org/guedon.94>>
4. Dru W. Mogge. «Foreword.» *Directory of Electronic Journals, Newsletters and Academic Discussion Lists*. Association of Research Libraries. 7th ed. 1997. Διαθέσιμο: <<http://db.arl.org/foreword.html>>
5. Steve Hitchcock, Leslie Carr and Wendy Hall. "A survey of STM online journals 1990-95: the calm before the storm" 15 Jan. 1996 <<http://journals.ecs.soton.ac.uk/survey/survey.html>>
6. Άρης Τερζόπουλος. «Η κρίση του τύπου: καλοκαίρι και καταχνιά.» Press Ιούλιος 2002. Διαθέσιμο: <<http://www.pressonline.gr/artide.asp?id=177>>
7. Hitchcock, 10
8. Hitchcock